

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1601. usque ad annum 1605

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1776

VD18 90118790

§. 16. Infaustus Canisinæ expeditionis successus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67204)

Sæc. XVII. A. C. 1601. randis copiis aliquot dies infumpti fuif-
 sent, de repente nuntiatum, copioſam
 annonam unacum milite Caniſam ad-
 vehi: nulla igitur mora Herbenſteinius
 cum equitatu ſuo, qui Turcas in itinere
 interciperet, emittitur: aſt intempeſti-
 va Italorum æmulatione factum, ut
 ipsis viarum ignaris commeatus intra
 urbem incolumis immitteretur. Interea
 Turcæ, ut bello parando tempus nan-
 ciſcerentur, pacem exorare ſimulabant.
 præprimis vero Strigonium & Vialla-
 cum ſibi reſtitui poſtulantibus repulſam
 tulere: nihilominus die duodecima
 Maji locus ad ineundam pacem designa-
 tus, detectis tamen Turcarum dolis re
 infecta diſceſſum.

§. XVI.

*Infaustus Caniſinæ expeditionis
 ſucceſſus.*

Ineunte Menſe Septembri motis Dor-
 niſcho caſtris tandem ad Coderibam
 oppidum altero milliari Caniſa diſſitum
 non ſine maximis itinerum moleſtiis
 prope Murrham flumen perventum eſt,
 ubi crebræ ac profundiffimæ paludes
 & lacunæ non ſine gravi temporis ex-
 peditionisque diſpendio vix ſuperari po-
 tuiffent, niſi vehemens victoriæ amor,
 ac infractus militum animus cunctas
 hæc

haec viarum locorumque asperitates tam feliciter deglutivisset, ut tandem octavo post die belli tormenta exsiccatis locis imponi potuerint. Adhucdum tamen coelum ipsum pro Turcis pugnare videbatur; quippe ventorum vehementia, ac ruptae nubium cataractae viarum difficultates tantopere augebant, ut nullo pacto commeatus in castra invehiri potuisset, nisi pons, quod unicuique militi adiumentum in arctis deprehensio necessitas reliquerat, in palude stratus fuisset, quo hinc inde transitus opportunitas patebat. Tandem die nona ejusdem Mensis obsidioni datum est initium, ac Christiani iterata tormentorum explosione obsessos diu noctuque infestantes propugnaculi mania versus Septentrionem magna ex parte nudabant, Orphæo Gallone rei tormentariae Praefecto strenue bellicos labores urgente, qui tamen tormenti globo trajectus occubuit. Nec segnius Hassan Bassa Urbis Gubernator, qui indicta capitis poena sese dedere prohibitus erat, non modo Belliducis, sed & gregarii militis partes agebat, ac continuata explosione in Italicum Peditatum detonabat: utque Archidux crebras Turcarum eruptiones refrænaret, ea parte, quæ Murrham respicit, propugnaculum erexit, constructoque ponte

Sæc. XVII.
 A. C. 1601.

Sæc. XVII. A. C. 1601. ponte arcem undique cinxit, traducto
 in alteram ripam exercitu: parum ta-
 men ingeniosa hæc Archiducis indust-
 ria proderat; quippe Bassa cum decem
 fuorum millibus noctu erumpens, cun-
 ctos ferme tormentorum suggestus, &
 valla destruxit, incensisque vimineis
 fascibus obsidentium Balistas & machi-
 nas disjecit: unde nova bellandi arte
 damnum refarcire oportebat, nec sine
 prospero laboris lucro; quippe actis cu-
 nicularis, constructoque propugnaculo
 brevi tempore cunctæ hostium munitio-
 nes, oppositique aggeres everfi sunt,
 adempto obsessis tormentorum hucus-
 que adeo infestorum usu: turris etiam,
 ex qua Turcæ effusissima glandium tem-
 pestate in Cæsareos fulminabant, tanta
 murorum strage dejecta est, ut ipsa do-
 mus, in qua Hassan Præfectus perno-
 ctabat, libero conspectui patesceret: al-
 tera ex parte Pontificis copiæ fossam
 admodum profundam fasciculis ceteras-
 que palustres voragines variis fermen-
 tis implebant, nova aliaque indies belli
 instrumenta excogitantes, quo in opere
 per crebras hostium eruptiones non sine
 magna suorum clade, tantoque temporis
 dispendio interrompebantur, ut unicum
 etiam palmi accessum ad urbem non-
 nisi copiose effusi sanguinis pretio re-
 dimere cogerentur. Nec intra hosce
 limites

limites oppugnantium calamitas stetit; Sæc. XVII.
 quippe nocte Septembris die vigesimum A. C. 1601.
 septimum insequente, terræ sphaera tam
 horrido ventorum turbine, tamque tre-
 mendo, ac dudum continuato tremo-
 ris tumultu concutiebat, ut ab Au-
 roræ plagis in Occidentis usque fines
 ac trans Oceanum Atlanticum univer-
 sa quaterentur: inde vero ingens ter-
 ror, damnumque Christianorum castris
 illatum: quocirca Herbensteinus du-
 rioris tempestatis iniquitatem, ac ex-
 eunte jamjam Mense Octobri immi-
 nentis brumæ rigorem veritus, cunctis
 viribus oppugnationem urgere cæpit,
 unde die vigesima sexta Octobris redinte-
 grata verberatione, dejectisque opposi-
 tis Turcarum propugnaculis Cæsarei
 hostile munimentum invadunt, postri-
 die autem Hispani & Itali junctis viri-
 bus Canisiense castrum aggrediuntur,
 irritum tamen conatu; quippe ponti-
 bus longitudinem fossæ, quæ superanda
 obstabat, non æquantibus, ex oppug-
 nantibus quamplurimi in subjectas aquas
 ab ipsis suis commilitonibus, qui rerum
 ignari focios suos anteriores toto im-
 petu urgebant, impulsus partim in lutosa
 palude sepulti peribant, partim Turca-
 rum ludibrio, certisque ictibus impune
 expositi cadebant. Herbensteinus, qui
 ipse cingulo tenus in aquis hærebat,

Hist. Eccles. Tom. LIII.

D voce

Sæc. XVII. voce manibus exemploque suos nequie
 A. C. 1601. quam hortabatur, ut hostile vadum per-
 rumpere niterentur, attamen Hispanis
 Italisque eodem tempore a Canisientis
 arce depulsis Cæsarei retrocedere coacti
 sunt: Accurrerat equidem Roswurmus
 a Mercurio Duce cum duobus equitum
 & sex peditum millibus submissus: ve-
 rum fera nimis erant hæc auxilia, at-
 que insuper nocte proxima tanta frigo-
 ris immanitas, ventique mortifera vis
 recentem hunc militem oppræsserat, ut
 eorum plusquam mille obriguerint, ac
 misere gelu perierint. Post tantam igitur
 adversæ fortunæ calamitatem obsi-
 dio soluta est, dimisso in vicinos Pagos
 exercitu. Periere autem in hac oppu-
 gnatione Christianorum plusquam quin-
 que millia, nec minor erat sauciorum
 numerus, ex quibus potissimi, cum ob
 equorum defectum transferri haud pos-
 sent, Barbarorum gladiis misere jugu-
 lati sunt, tormenta quoque bellica cæ-
 no infixæ unacum impedimentis ho-
 stium prædæ relicta fuere.

§. XVII.

Alba Regalis a Cæsarianis capta.

*Daniel hist.
 de France
 tom. 10.
 Thuan. l. c.
 Palatius in
 vita Ru-
 dolphi II.*

Nondum soluta erat Canisæ obsidio,
 cum Albæ Regalis expugnatio, & qui-
 dem feliciori armorum successu tentare-
 tur,